

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELÈFON 23994

ADMINISTRACIÓ:

RAMBLA DEL MIG 17
TELÈFON 19937

ESTAMPARIA DE BUBIYTES
C/ LA TORRATXA, 1
BARCELONA

CINQUANTA CÈNTIMS

ZONA NEGRA

-No en facin cas: és un torrat!

(Dibuix de Narro)

"ÇA C'EST PARIS!..."

L'HOME QUE PORTA LA NEGRA

Eren uns moments abans de sortir cap a París que Mr. Chamberlain rebia la notícia que s'acabava d'estrellar el capità Robinson, que l'havia pilotat en el seu viatge a Munic.

Hom sap que lord Halifax és esperitista i, naturalment, supersticiós com una mala cosa. En asabentar-se de la notícia, l'home no pogué reprimir una exclamació anglesa que traduïda al català, diu:

—Mau!

JA LA BALLEM!

I, efectivament, els mal averanys començaren a complir-se. Per a començar, un temps pèssim al Canal de la Mànega. Per a conti-

nuar, arribats a París, aquells delicats xiulets que es deixaren sentir tot al llarg dels boulevards.

Lord Halifax, que recordava amb melangia el feliç viatge que féu fa poc a París acompanyant els reis anglesos, es mirava de cua d'ull Mr. Chamberlain i deia a un dels seus secretaris:

—Decididament, aquest home porta la negra!

ARGUMENTS CONVINCENTS

La sessió de la Comissió de Finances de la Cambra que tingué lloc la nit anterior a l'arribada dels ministres anglesos a París, fou ben dramàtica.

Daladier amenaçà, davant d'un vot advers, desconvocar el viatge de Chamberlain i Halifax. I l'amenaça no arrencà sinó una precària majoria de dos vots. I els responsables d'aquests dos vots de majoria, encara feren constar que no estaven d'acord amb els decrets-lleis, però que votaven a favor del Govern per qüestió de procediment.

Algú els demanà que aclarissin aquesta forma de votació. Ells, simplement, respongueren:

—Hem votat pel Govern, pensant amb les despeses que porta fetes l'hotelier que ha d'acollir els ministres britànics.

Vetaci com un hotelier parisenc, parodiant a Mr. Chamberlain, podria dir que ha salvat la pau d'Europa.

ELS PROTESTATARIS

No tothom qui ha acompanyat els ministres anglesos a París ha sortit als diaris. Això vol dir que després dels personatges de marca, formaven part de l'expedició britànica alguns joves secretaris d'ambaixada i àdhuc algunes dactilògrafes.

En les hores lliures, mentre els grans «oficials» eren víctimes del protocol, la plana major passejava o es divertia per París. Una parella formada per un jove secretari i per una dactilògrafa, segurament esperant l'hora d'aixecar el teló al Folies Bergère, es ficà en un cinema d'actualitats, en el qual passaven ja l'arribada dels ministres francesos a París.

Tot fou aparèixer la figura de Chamberlain al lleng, com produir-se una gran xiulada al local. Intervingueren empleats i policies, que es veleren obligats a detenir un nucli d'espectadors, especialment protestataris. A la Delegació de Policia, en fer ensenyar la documentació, gran confusió: hom havia detingut el secretari i la dactilògrafa britànics. Excuses, galanteries, protestes de germanor franco-anglesa...

Però el bo del cas és que els dos espectadors que al cinema havien xiulat amb més convenciment Mr. Chamberlain, eren els dos membres de la delegació britànica.

EL MISTERI DEL PARAIGÜES

Creiem inútil dir que ultra la senyora, Mr. Chamberlain va emportar-se'n a París el paraigües, el seu famós paraigües.

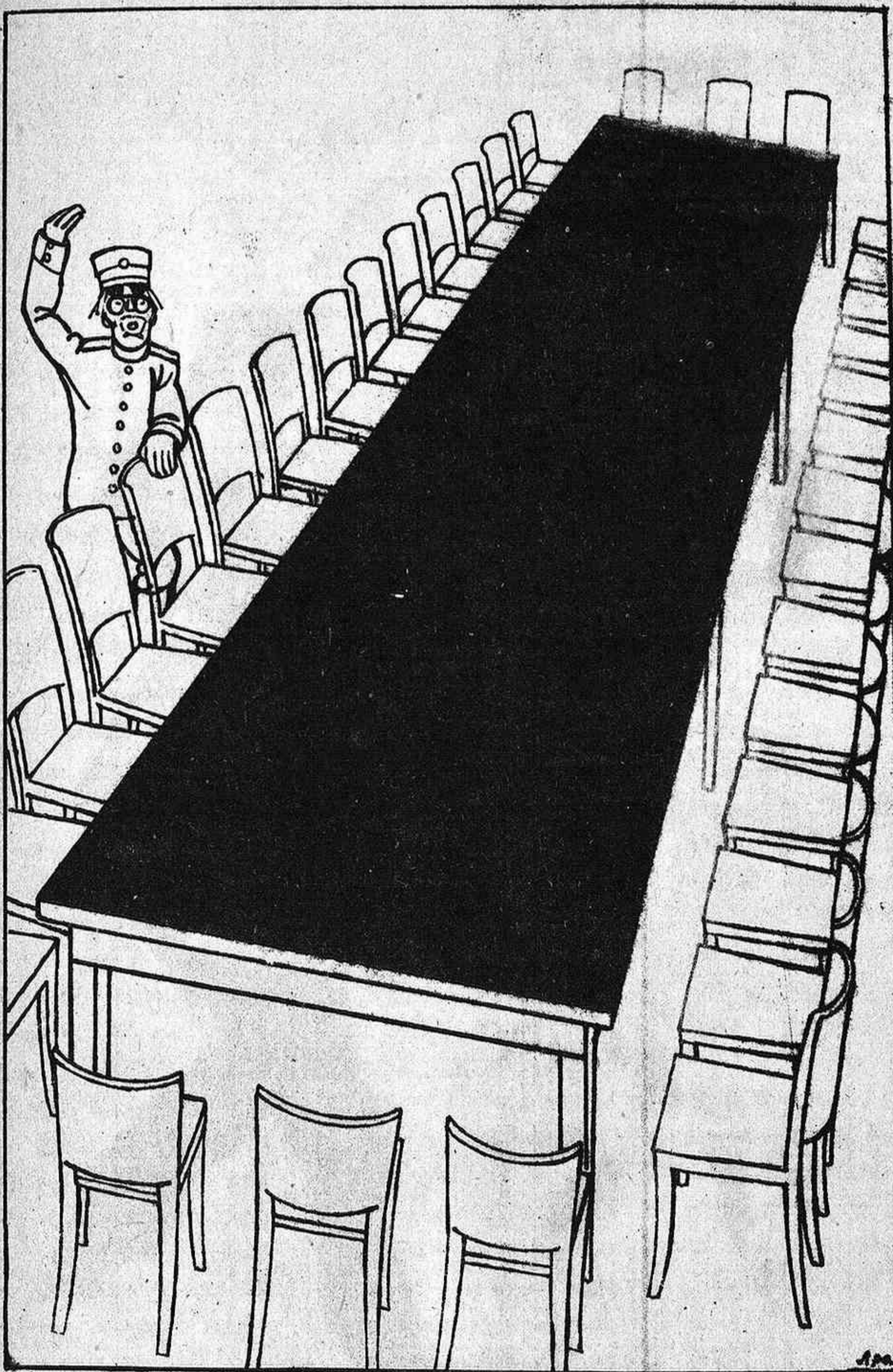
Entre els francesos bromistes s'havien fet moltes juguesques relatives a si el paraigua s'obria de debò o bé si era un paraigües d'aquests que els venedors del ram posen de mostra a la façana de llurs botigues.

Quan els ministres anglesos abandonaren París, plovia a bots i barrals. Debia ésser per això que acudí tanta gent a acomiadar-los a l'estació del Nord. Tothom volia veure el premier britànic amb el paraigües desplegat.

Doncs bé: la desillusió fou completa. Chamberlain baixà del cotxe i per a fer les quatre passes que van del vial a la porta de l'estació s'eixoplugà sota el paraigües que, galantment, li oferí el director del Protocol.

El paraigües de Chamberlain tornà a Londres sense que li hagués tocat una sola gota d'aigua.

Ara, els bromistes ja diuen que no el porta per la pluja, sinó per la pedregada.

EL JAPO A LA S. DE N.

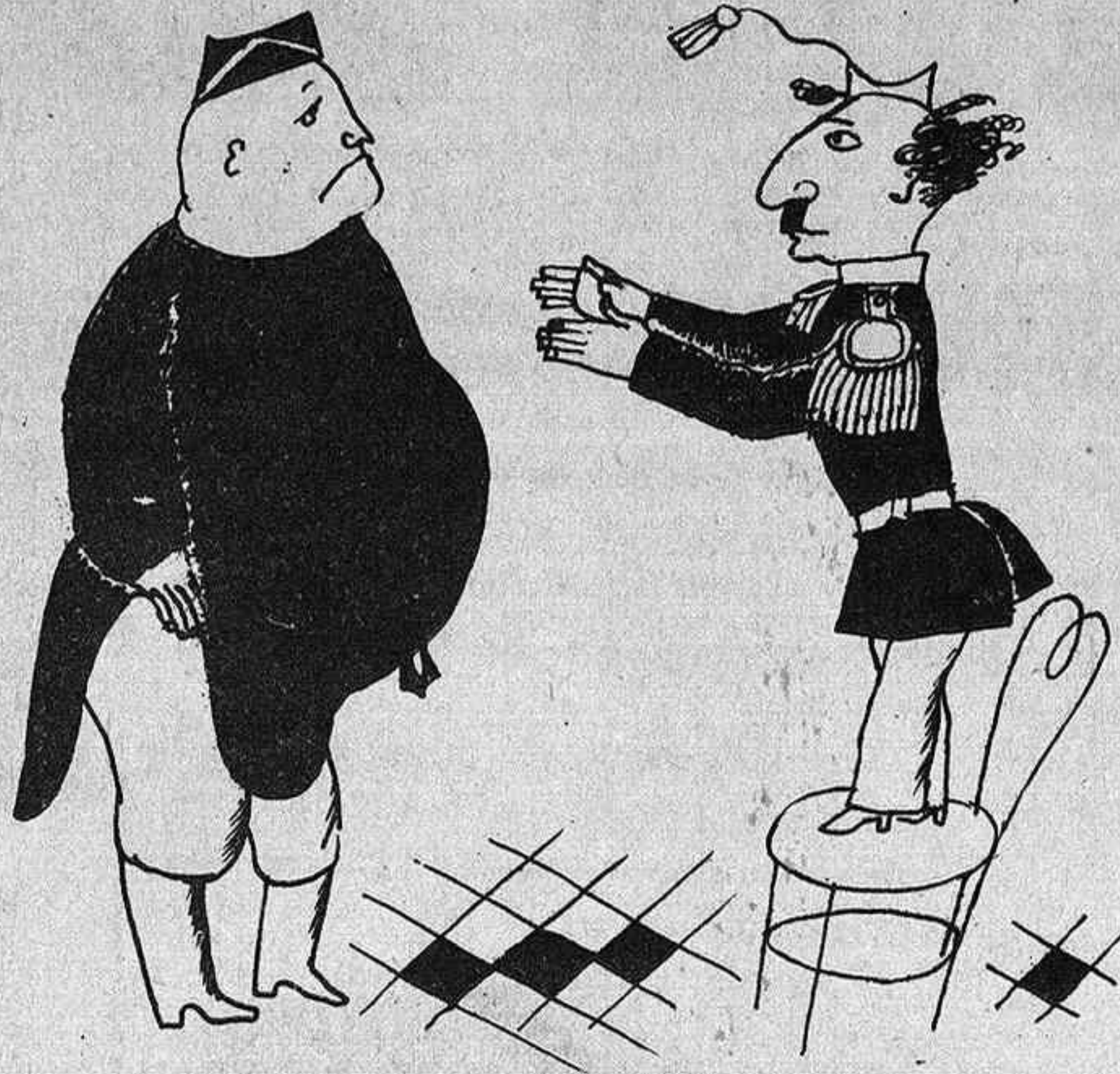
—No vull que diguin que marxo sense dir adéu... Adéu!

(Dibuix d'Apò)

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXII

NUM. 3092

—A París han donat la bel·ligerància!
—Ah! sí?
—Sí... a Hitler!

Els ciutadans d'una bona fe, que no ens envanim massa d'ésser «sempre al mateix lloc», puix que no ens en hem mogut mai, ni tans sols per anar a portar la famileta a París, o per tornar-hi, a portar el racionament a la famileta, quan aquesta ja és a París, podem dir, sense haver d'averkonyir-nos, que no coneixem París més que al través d'aquells documentals cinematogràfics de «La revista Pathé» «Todo lo sabe todo lo ve», o de les novel·les i els fulletons de Zola, de Víctor Hugo i d'altres fulletonistes compatricis de Daladier, que varen romandre tota la vida llur a París sense haver-se de moure de lloc, privilegi màxim que avui és

EDITORIAL

ELS MISTERIS DE PARIS

l'aspiració patriòtica de molts abrandats poca-vergonyes que ja han marxat i d'altres que encara no han pogut marxar.

Però no era pas d'això del que volíem parlar aquesta setmana, sinó dels misteris de París i això no és ja cap misteri de París ni de Barcelona estant.

Vostès s'hauran adonat ben bé prou, puix que les sirenes s'han fet molts tips d'advertir-ho, que a París s'han reunit deu senyors (bé, ja està dit) per tal de treballar per la Pau, encara no fa gaires dies.

Aquests senyors (ja ho hem tornat a dir), són aquells mateixos que fa uns mesos salvaren Txecoslovàquia, donant al seu «salvar» aquella significació que tenia ací ara farà un any i que s'empleava en girs com aquests:

—Té! he pujat al tramvia i m'han salvat el rellotge!

Doncs bé, aquests senyors de Munic, a París, han hagut de voltar de misteris el seu reiterat «movimiento salvador» de la pau d'Europa, que s'havia de fer a les nostres costelles.

Aquests senyors han arronçat i almenys obertament s'han vist impeditos de «salvar» l'indpendència d'Espanya com aquell que salva carteres a les plataformes dels tramvies.

I vostès diran:

—A què és degut aquest canvi?

Nosaltres no som un diari prou seriós per a dictaminar en un cas tan important; però estem convençuts i no creiem contrariar tardanes opinions, de certs òrgans d'opinió matutins, a dos colors, si afirmem que aquest canvi d'actitud dels bevedors de Munic, no té res a veure amb la patriòtica i arriscada actitud del senyor Casanoves (don Juanitu).

Esquellots

MATINERS

L'ambaixador de Berlín a Nova-York és un home matiner.

Com vostès hauran llegit, havia de marxar dels Estats Units amb un vaixell que salpava cap a Alemanya dijous avant-passat.

Però l'home proposa i Déu disposa.

L'ambaixador, tement ésser motiu de massa afectuoses manifestacions de comiat, cregué prudent matinejar i agafar el vaixell de dimecres en comptes del de dijous.

L'home, tot solet i carregat amb llurs maletes i valises, s'amagà com un polison en un camarot i allí fou descobert pels repòrters dels diaris americans, que a la seva manera li arrodoniren un comiat que Déu n'hi do!

Ell devia dir-se tot enfurismat:

—Quins jueus n'hi ha d'aquests periodistes!

A TERRA SANTA

El cònsol alemany a Jerusalem, tement-se justificadament que la seva presència a la ciutat santa no fos tan celebrada com la de Hitler a Viena o a Praga, demana al Govern de Palestina una escorta militar i una guàrdia armada per al seu consolat.

El seu desig fou satisfet a bastament, però el cònsol de la pau de Munic hagué de renunciar a tot aquell aparell de seguretat en veure que la majoria, per no dir tots els soldats de la guàrdia que li havien tramés, eren jueus.

L'home quedà tot sol i es veu que intenta encomanar a Déu mateix la seva sort, però algú li féu observar que Déu també era jueu i aleshores diuen que digué:

—Aquesta vegada no em salva ni Déu!

—Deu tenir por que li demanin colònies.

(Dibuix de Narro)

EVOLUCIO

(Dibuix d'Alloza)

VICTOR EMMANUEL CASA LA MENUDA

Mussolini té una gran preocupació: no disgustar Hitler. Per aconseguir-ho ho faria, i ho fa, tot. Ara acaba de donar al Führer una prova de submissió.

La princesa Maria de Savoia, filla petita del rei d'Itàlia, s'havia de casar.

—Amb qui casarem la noia?—li preguntà el pare de la princesa que diuen que ocupa el càrrec de rei d'Itàlia—. Sembla que a ella li agrada Otto d'Habsburg.

—Otto d'Habsburg! —exclamà Mussolini, alarmat—. No és austriac i, a més, pretendent a la corona austriaca?

—Sí —fa el petit rei d'O'Soglow—; el mateix; ens podríem atreure Austria...

—Home... magnífic! Però, noi, no pot ésser, bufa, si que la fariem bona! Hi ha l'Anschluss! Aquest ximple encara ens comprometria volent la independència del seu país!

—I el príncep Victor Napoleon?

—Francès? Res a fer amb aquests porcs de francesos.

—Es monàrquic.

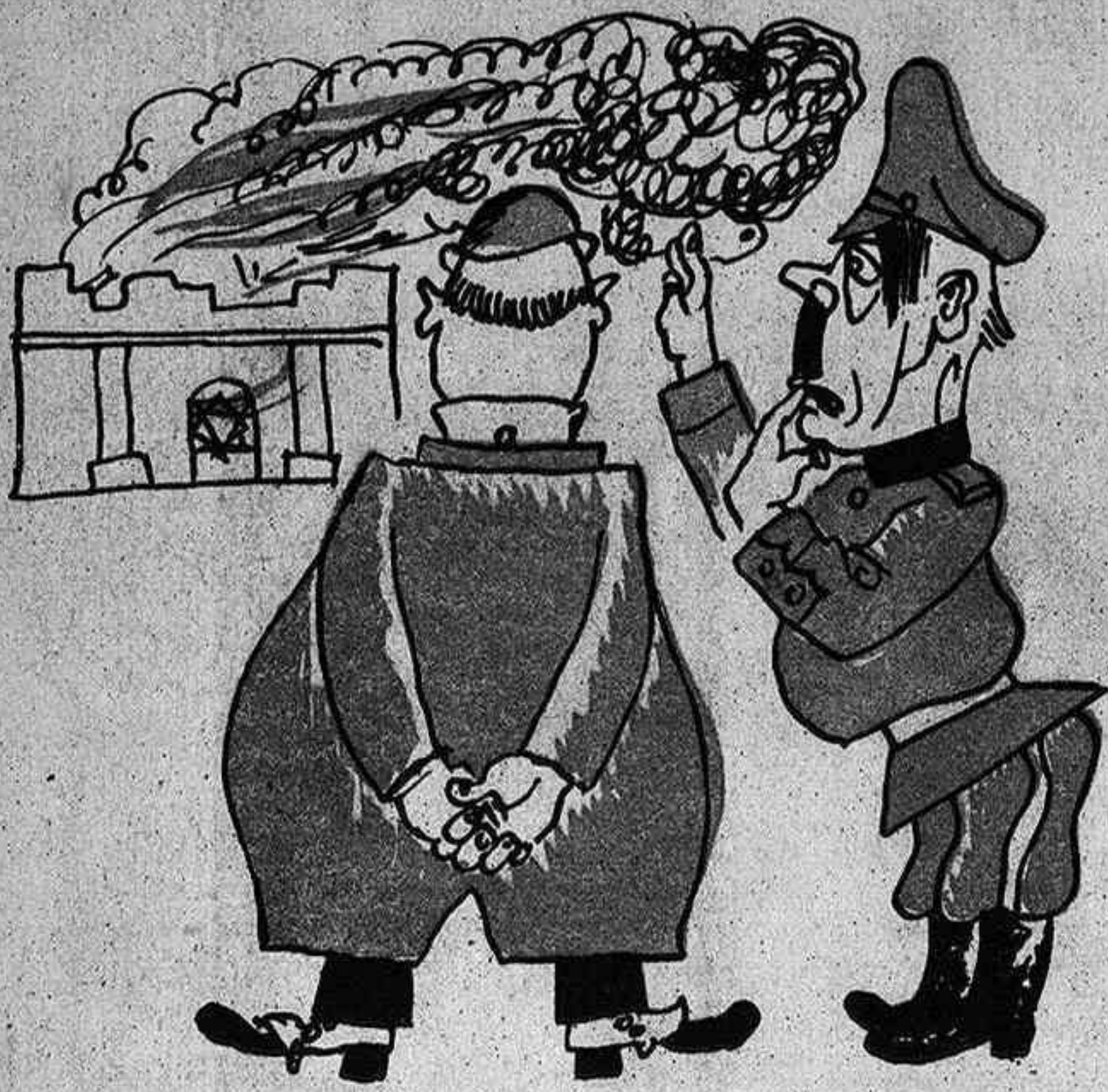
—No hi fa res, no hi fa res; ara s'han fet antigermanòfils.

—Però la noia s'ha de casar!

—Bé; ja la casarem. Què us sembla aquest Borbó Parma legítim que aquest estiu ha vingut a Viareggio i a San Rossore?

—Però si té quinze anys més que la noia i no és més que director d'una empresa colonial!

—De quin pa feu rosegons! Una empresa colonial! Colònies! No estem fent l'Impero? I així ha estat com s'ha arribat a aquest nuviatge, per donar gust a Hitler.

— Ai, dispensi! Em pensava que era un paraigües.

A petició de nombroses famílies

Comunicat de guerra del Teatre Català de la Comèdia

L'amic Cumelles, delegat del Conseller de Cultura al Teatre Català de la Comèdia, travessa uns mals dies. Sembla que els seus esforços per a l'enlairament del teatre català no han estat plenament apreciats i que si hom no el desbanca simplement en la direcció del teatre, almenys hom li col·loca un Consell de família que li llevarà bona part de les seves atribucions.

La nova entitat d'autors catalans ha triomfat en tota la línia. Oficialment, li ha estat reconegut el dret de tutelar la temporada del Teatre Català de la Comèdia.

En Cumelles, lamentant-se, deia:

—Per això he fet venir el crític del «Temes» a veure «La ferèstega domada»?

Un amic, volent-lo consolar, va respondre-li:

—Es que et vas equivocar de delegat anglès. A tu, els que et convenien, eren els de la Comissió d'Enquesta sobre els bombardeigs.

★

Al bombardejat Cumelles li plouen els disgustos l'un darrera l'altre. La senyora Rosa M.ª Arquimbau li retira la comèdia seva que es representava al Poliorama.

Motius? Doncs que la direcció del teatre, després d'un diumenge econòmicament desastrós, va decidir fer alternar altres obres

en el cartell. L'autora de «Maria la Roja» va sentir-se ofesa i va cuitar a retirar definitivament la comèdia.

A la casa del davant, o sigui a l'Agrupació Professional de Periodistes, on cada tarda prenen cafè els impetuosos autors que volen regenerar el Poliorama, el fet fou objecte dels comentaris que són de suposar i de no suposar.

—Ha estat una retirada simbòlica—va dir l'Oлива.

—Ca! —va intervenir un Navarro (i no direm quin, perquè no ens agrada buscar raons)— ha estat una retirada com la dels italians del cantó de Franco: una retirada d'invàlids...

★

Aquests autors que prenen cafè a l'Agrupació de Periodistes, tot esperant assaltar la casa del davant, ja han desvetllat naturalment algunes aprensions entre els còmics del Poliorama que, com tots els còmics, són partidaris de l'anar fent i tot projecte renovador els escama.

Es conta d'una de les primeres actrius de la casa, que en assabentar-se del nou Consell que d'ara en endavant regentarà el Teatre Català de la Comèdia, va dir:

—A veure si ens prohibeixen de fer les comèdies que porten públic...

No, senyora. Si el teatre català anés bé, les que restarien prohibides serien les actrius que inviten el públic... a quedar-se a dormir a casa, en lloc d'anar al teatre.

★

A l'Espanyol anuncien un autor nou: Vicenç Dauder. Es veu que els autors nous van tan escassos, malgrat tothom parli de renovació, que quan en surt un cal anunciar-lo.

Però aquest autor nou estrena una obra «Más cerca de Cristo» que, segons els cartells, fou prohibida pels governs anteriors a la Revolució.

Celebrarem que així sigui...

★

Perquè aquestes prohibicions governatives d'obres teatrals eren abans un reclam que els empresaris i els autors sol·licitaven amb freqüència i no sempre obtenien.

Hi havia autor que, per a fer-se prohibir una obra, hi posava molts més esforços que per a fer-se-la estrenar.

Naturalment, es tractava d'una prohibició d'uns dies que, després, una vegada aixecada, s'havia de traduir, segons l'empresari, en unes calderades inacabables.

Recordem que posteriorment al 6 d'octubre, Enric Casanoves anuncià a l'Espanyol una comèdia titulada «Bon cop de falç». L'autor, l'empresari, el primer actor, vinga fer declaracions respecte a l'atreviment de l'obra. I l'autoritat vinga a no donar-se per alludida. Finalment, vingué la suspensió. Només fou possible estrenar la comèdia mutilant el títol. El «Bon cop de falç» quedà convertit en «Bon cop...».

La comèdia va estrenar-se en una nit de gran efervescència... i no va agradar a ningú.

Aleshores, els de la casa anaven pel món dient:

—Ah! No fossin els fragments que la censura ha retallat de la comèdia...

A nosaltres, l'apuntador va assegurar-nos que els retalls de la censura no havien fet sinó afavorir la comèdia.

—Si s'estrena sencera, realment no s'acaba. Per intervenció directa del públic!

★

La S. I. A., organització benèfica digna de tota la nostra estima, té una companyia teatral pròpia que actua en festivals i actes.

Els dirigents d'aquesta companyia no s'han adonat, però, que porten en el seu repertori obres de Muñoz Seca.

«No val a badar!», com diuen els clàssics.

—Es una vergonya això de Munic!
—Sí, senyora... li han robat l'anell al bisbe!

(Dibuix de Narro)

ELS GRANS DESCOBRIMENTS CIENTÍFICS

Tota l'ancianitat francesa, rejuvenida

pràctiques exòtiques i salva els simis d'una desaparició segura
El Dr. May derrota definitivament el Dr. Voronoff i les seves

Paris.—La descoberta del Dr. May per rejuvenir les activitats decandides a base de l'aprofitament de glàndules de fetus morts, un cop emplenades les formalitats legals que fins ara s'hi oposaven, ha produït una veritable revolució en la vida dels francesos madurs.

UN ALTRE DECRET-LLEI

Després de laborioses deliberacions i consultes al ministre de Repoblació i Colònies infantils, d'acord amb el Director general d'Esports i Lleures, ha publicat un decret-llei en el qual es regula la producció i explotació de fetus morts a benefici del millorament de la raça dels vells vius. Calia, en efecte, perquè no hi hagués una desproporció entre la producció i el consum, com fins ara, establir unes normes de contingentació de fetus per, així, obtenir, de retop, un increment de la natalitat sense perjudicar la indústria de l'avortament, ans bé, acoblant-la amb la de recautxutatge de provetes.

Hi havia el temor que la C. G. T. de Vieux Marcheurs es declarés en vaga en ésser-los exigit un cànon de producció en viu que els creïm exagerat, però s'ha pogut arribar a un arranjament gràcies a unes facilitats promeses per la Direcció General d'Esports i Lleures.

LA NOVA VIDA PARISENCA

Paris, gràcies al descobriment del Dr. May i al decret-llei, es pot dir que ha canviat de fisonomia; ha disminuït considerablement el nombre del que els francesos en diuen **vieillards** i els únics que circulen són més aviat gent perversa, el tipus de l'honorable **vieillard** del «Topaze», que exploten la venerabilitat del seu aspecte per portar a cap tota mena de xantages. El vell francès s'ha convertit ara en un productor o, més ben dit, un reproductor de primer ordre i en cas d'una guerra serien els veritables proveïdors de les fronteres. Per això ja es diu que si Hitler prepara un discurs exigint, en nom de l'amistat franco-alemanya, la rehabilitació del maltusianisme en totes les seves formes, a França, naturalment, puix que en el curt temps que el decret-llei porta de vigència ja s'ha notat un increment tal de la natalitat, que aviat serà qüestió de preguntar-se si les franceses no avorten prou per a la producció de peces de recanvi.

Els costums han millorat també considerablement; l'altre dia vàrem convidar a dinar M. X, un vell tot **guilleret**, i es va excusar de no acceptar perquè a la tarda havia d'anar a casa la llevadora. En efecte; són ja nombrosos els establiments de **sages-fem-**

mes que porten el suggestiu rètol «Parteres i ancians: Del productor al consumidor». En els carrers de més mala anomenada aquests rètols tenen un aire encara més suggestiu: «Es refan virginitats i virilitats».

El millorament dels costums es nota principalment en què els vells verds ja no persegueixen com abans, les menors amb aquella insistència repugnant, ni van tant a la gàbia dels simis del Jardin des Plantes, sinó que dirigeixen les seves sollicituds, de vegades una mica violentes, a les senyores en estat. L'altre dia en va ésser detingut un al metro que, aprofitant-se de l'aglomeració, a cops de genoll provava de procurar-se el reconstituent que necessitava. Però aquests són casos excepcionals.

Un altre canvi operat és en les desil·lusions que tantes desavinences i divorcis provocaven els gastaments en els matrimonis. Després de mesos d'esperar un filllet, de destinar-li ja la carrera i el nom, es trobaven de cop i volta sense hereu; ara, amb aquest descobriment, es poden trobar ells mateixos hereus d'un vellet en bona posició.

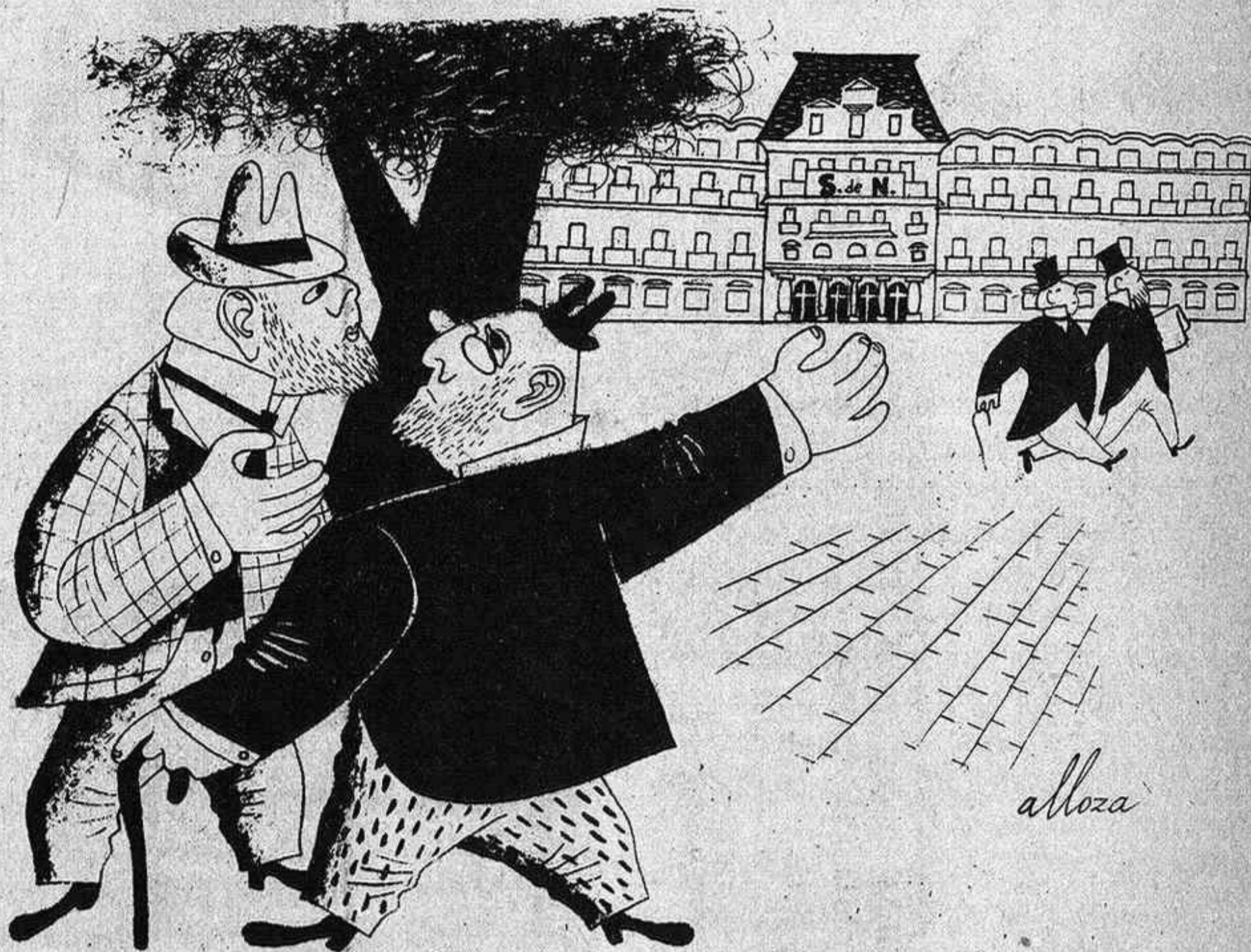
Perquè és evident que si amb la tècnica de Voronoff aquesta qüestió no es plantejava més que en els casos d'un darwinisme recal·litant i sobretot per manca d'un «pedigrée» ben establert en els simis emprats, en la tèc-

nica de May és un fet que cal estudiar el parentiu que una tal operació estableix i precisar-ne el grau: és fill o fillastre el parent sobrevingut a través d'un fetus? En cas de renovació, successiva, quina participació o més ben dit, quina herència correspon a cada canvi als pares anteriors. Caldrà, doncs, modificar les lleis que regulen l'herència i socials i determinar si és un tant per cent, una legítima, una indemnització per acomiadament injustificat o què el que correspon als pares que han contribuït a la restauració en el moment en què aquesta es dona per caduca.

A més, cal tenir en compte els accidents que la nova tècnica pot provocar, accidents que entren de ple en les lleis del treball, però que poden tenir conseqüències d'un altre ordre. Es així com ahir mateix els diaris parisencs portaven un fet divers al qual no donaven tota la importància que es mereixia. Deia així la notícia:

«Manipulant ahir un fetus en el laboratori de l'Hotel-Dieu, la llevadora, Mlle. X, va resultar violada d'alguna consideració.»

Sembla, d'altra banda que, gràcies al descobriment del Dr. May, la política francesa prendrà noves directives d'una força i una energia fins ara insospitades.

—Es el palau de la Societat de Nacions?
—No. Es el panteó.

(Dibuix d'Alloza)

FRANCO S'HA SENTIT TRAIT

"La Beli, Beli, Beli, Beligerancia..."

L'interès extraordinari que havia despertat el matx de París entre els senyor Chamberlain i Halifax per l'equip anglès i Daladier i Bonnet pel de França, ens va moure, vetllant com sempre pels interessos del lector, que són els nostres, a fer un vaitot i comprar una de les personalitats més destacades de les que hi havien d'assistir com a assistents dels equipers per tal de tenir informació de primera mà. Desgraciadament, es veu que el nostre informador havia estat també contractat pels facciosos i, en posar la correspondència dintre el sobre es va equivocar i hem rebut la crònica del nostre enviat especial destinada a "El Norte de Castilla". Què fer en unes circumstàncies semblants? Escriure al nostre col·lega en humor per fer l'intercanvi de cartes presonereres?

Hauriem perdut el temps i el temps ens feia massa falta per perdre'l, ja que les màquines esperaven. Hem preferit, doncs, que "El Norte de Castilla" publicés la nostra informació mentre nosaltres donarem als nostres lectors la seva. Una manera més de fer anti-feixisme a les dues bandes.

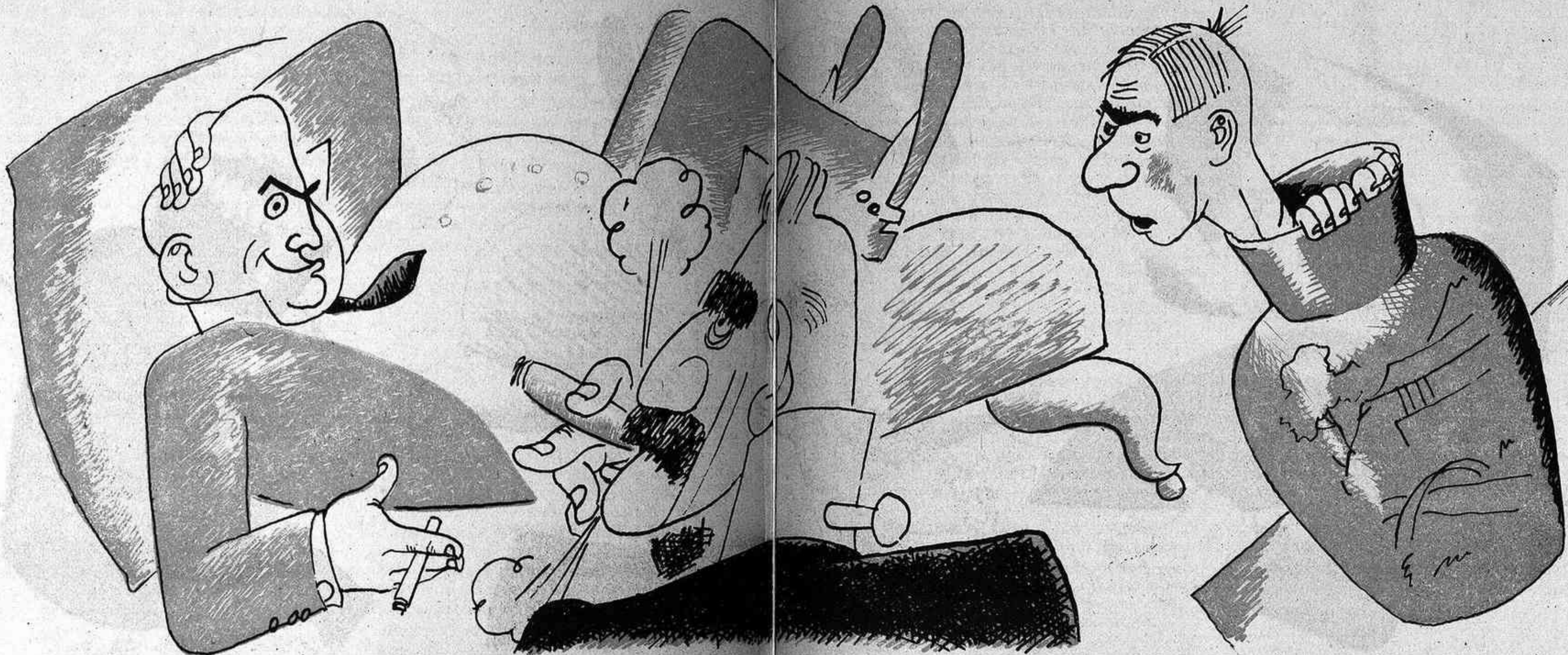
Nota de la Camarada Redacció.

París, 24 (urgente).—En cuanto supimos los contertulios de la Rotonda que había sido escogido este popular café para celebrar las entrevistas llamadas, como su nombre indica, de París, para conceder la beligerancia a los nacionalistas, decidimos adornar convenientemente el local para recibir a tan ilustres huéspedes, que seguramente no dejarían de pagarnos el café con media, copa y puro. Era preciso, por lo tanto, corresponder como caballeros y entre todos nos cotizamos para comprar una partida de banderitas francesas, inglesas, rojo y gualda y nacionales, o sea alemanas e italianas.

Pronto el salón ofreció el aspecto de las grandes solemnidades, y en el centro hicimos reservar una mesa para la conferencia.

Pero ¡cuál no sería nuestra decepción patriótica cuando supimos que la Rotonda donde habían de tener

Ni París no és Munic, ni aquesta còmica fou escrita per a "L'Esquella"
Una equivocació pot tenir tothom

lugar las conversaciones no era la Rotonda, sino la rotonda del Quai D'Orsay! Comprendimos en seguida que allí había gato encerrado y nos dispusimos a formar a nuestros lectores de El Norte de Castilla a toda costa.

En efecto, pronto estuvimos disfrazados con un elegante termo de género inglés, que nos prestó el Servicio de Espionaje de nuestra causa, e instalados en el sitio más conveniente para hacer información, dentro de un gran búcaro japonés, dispuestos a afrontar todos los peligros, aunque no el que corrimos, como después se verá.

A la hora señalada, no sé cuál sería porque aquello estaba muy oscuro y yo tenía el reloj empeñado, se oyeron voces en el zaguán.

—Pase usted, pase usted, don Neville.

—No, usted primero.

—De ninguna manera, están ustedes en su casa.

En fin, todo lo que se dice en estos casos entre personas de la alta sociedad. ¡No lo dirían los rojos!

Y se encerraron en un despacho no sin antes haber echado algo en el jarrón donde yo estaba. ¿Qué sería? De repente un grito de dolor se escapó de mis labios: ¡era la colilla del puro de Mr. Chamberlain!

¿O creían ustedes que el premier inglés siempre fumaba el mismo cigarro? Con un escozor insostenible, como si los ingleses no fuesen ingleses sino escoceses, salí de mi escondite dispuesto a asistir a la reunión.

Y en efecto. Cogí un voluminoso paquete de documentos y entré sin avisar, fumando la colilla del Premier, que me vino de primera.

Mr. Chamberlain encendía un nuevo cigarro, paseándose arriba y abajo y diciendo: «yes, yes», cada vez que M. Daladier decía «Oui, oui». Pero como el uno hablaba en inglés y el otro en francés, en vez de castellano, italiano o alemán, que tan bien se comprenden, no entendí una papa.

Hablaron mucho, y al final me acerqué para felicitarles... ¡Seguramente, sin saberlo yo, ya tenía los derechos de beligerancia!

—Don Neville —le dije—, nuestro Caudillo le estará eternamente agradecido, y si se lo permite el Consorcio del Vino Italiano, le mandará

una caja de botellas de Jerez. ¿Le gusta seco o dulce?

—¿Y por qué estar satisfecha la Caudilla?

—Pues por los derechos de beligerancia que le acaban ustedes de conceder. Esto nos servirá para acabar de una vez con estos malditos rojos y lograr el triunfo del catolicismo nazi fascista, ¡el triunfo de la cruz gammada y de España libre, una, italiana y alemana!

—¡Ca ma disal —me contestó Mr. Chamberlain, empleando la frase favorita de don Adolfo—. Nosotros tener un plan que ser el Plan da London y no salir de él nunca nunca.

—Bien, bien; no se enfade, don Neville; pero es que nosotros, ya lo

sabe usted, hemos de ganar la guerra sea como sea; don Benito nos lo ha prometido y no pasa por menos; don Adolfo quiere colonias y en nuestra patria puede encontrarlas sanas y abundantes. Nosotros necesitamos hacer una guerra rápida i victoriosa, y humanitaria, sí, señor, humanitaria, porque necesitamos matar de hambre a los rojos para no tener que matarlos con bombas de aviación, que están por las nubes. ¿Comprende usted? Al fin y al cabo los víveres son municiones de boca.

—Yes, yes; pero el Plan de London ser tan bonito, y además, M. Daladier querer defender su frontera y sus colonias y todo y ya estamos de acuerdo. Este ser el plan; el de London. ¿Verdad, monsieur Daladier?

Y aquí Mr. Chamberlain hizo un gran bostezo.

—Oui, oui—dijo M. Daladier.

—Pero ustedes no pueden hacernos un feo. La España nacionalista no puede ser Checoslovaquia. ¡París no está tan lejos como esto de Munich!

—Pero es que nosotros no venir en avión y ahora tocar de pies a tierra.

Y don Neville y don Eduardo se estiraron bostezando, con una falta de delicadeza insostenible, tanto, que no pudiendo contenerme ya, exclamé con hidalguía:

—¡Traición! ¡Traición!—y marchándome, les lancé al rostro el grito de guerra de nuestros gloriosos antepasados: ¡Santiago y cierra España!

Y no había traspuesto el umbral que vino la respuesta:

—¡Cerrar también la puerta!—me contestó don Neville.

¡Qué asco! Y pensar que ya tenía empezado el himno patriótico de pequeño derecho del momento:

«La Beli, Beli, Beli,
Beligerancia
Me llaman a mí...»

¡Qué asco!

--Les negociacions anglo-alemanyes, s'han ajornat?
--Sí,... fins que no quedi cap jueu viu...

(Dibuix d'Alprensa)

CRONICA DIPLOMATICA

M. Chamberlain ressuscita un mort :: La pròxima solució del problema espanyol: retirada dels voluntaris espanyols Les colònies alemanyes i la qüestió jueva

La visita de Mr. Chamberlain a París o, més ben dit, el resultat de la visita, ha sorprès a tothom, fins a mister Chamberlain, que s'ha sorprès que tothom se sorprengués, perquè, de la manera com anaven les coses, semblava que com a conseqüència de la pau de Munic havia de venir la pau de París, que fos igual o, almenys, del mateix color. Segons l'opinió dels cercles aristocràtics de Londres, era la pau més fàcil d'aconseguir, perquè un cop donada la bel·ligerància a Franco ja ningú no s'havia de preocupar de res més; com aquell slogan d'una marca d'aparells fotogràfics que diu: "premeu el botó i l'aparell farà la resta", el lema era: "Doneu la bel·ligerància a Franco i Alemanya i Itàlia faran la resta", o sigui, la pau. La resta hauria estat, és clar, una resta mortal i hom no se n'hauria hagut de preocupar mai més.

Però Mr. Chamberlain ha triat el camí més llarg i difícil, el del Comitè de No Intervenció, que és com dir ressuscitar un mort en comptes de matar un viu. La tertúlia de Lady Astor està desolada i ha decidit allargar un mes més el dol per la reina de Noruega, que és clar no serà per la mort de la reina, sinó per la mort de la bel·ligerància. Així matarà dos pardals d'un sol dol.

I què farà el Comitè de No Intervenció? Evidentment, una de les poques coses que està autoritzat a fer: reunir-

se i acordar tornar a reunir-se. Itàlia i Alemanya, però, no podran dir ara que els roigs tenim també voluntaris estrangers, però ens acusaran de tenir-ne de nacionals, cosa que és encara més greu i més insòlita. Proposaran aleshores que, com que el Pla de Londres, amb la retirada de tots els voluntaris estrangers de l'Espanya roja

quedarà màrxol, es procedeixi a la retirada dels voluntaris espanyols i, com que els estrangers els rojos els han retirat tots, cal que siguin retirats tots els espanyols de banda i banda. Així no quedaran a Espanya per fer la guerra més que els voluntaris italo-alemanys, i com que entre ells no s'han de barallar i no tindran amb qui barallar-se, la pau es farà automàticament i automàticament quedarà resolta la qüestió de les colònies alemanyes.

Hem parlat de la qüestió de les colònies alemanyes. Com està aquesta qüestió? Bé, gràcies, i la família?, podríem contestar. Però no ho farem, per respecte al lector.

La qüestió de les colònies alemanyes és més greu del que sembla. Amb l'expulsió dels jueus prenent-los prèviament els diners, el III Reich es proposa simplement que aquests súbdits, alemanys malgrat tot, s'espavilin en els punts on s'acolliran. Un dia Hitler, Rosenberg o simplement Goering, descobriran que els aris, en realitat, són semites, i aleshores no hauran de fer més que el cop dels sudetes, que serà un cop de teles a tots els països del món. I ai dels jueus si no volen tornar voluntàriament a ésser alemanys!

Si, per exemple, la República espanyola ho hagués sabut fer, ara ja tindria gran part dels Balcans, habitat, com tothom sap, pels sefardites, i tot l'Imperi Britànic també, ja que fou creat pel jueu espanyol Disraeli, i ara Mr. Chamberlain ni tindria tants maldecaps.

Però, preguntarà el lector, què poden fer els pobres jueus expulsats?

Ah! Els pobres jueus expulsats, per ara, deixen molt malament el III Reich a tot el món. A tot el món menys a França on, quan tota l'opinió se li ha girat d'esquena, M. Georges Bonnet hi fa un pacte d'amistat.

I tot perquè M. Leon Blum, cap dels socialistes, és també jueu!

SAMUEL PICKWICK

Londres, novembre.

ZONA FACCIOSA,

--He penjat un cartell que diu que es presentin els analfabets.
--I què?
--Que no se n'ha presentat cap.

França es prepara per a gaudir de la nova amistat amb Alemanya

Els diaris francesos donen assenyats consells als seus lectors per a la defensa antiaèria

Els resultats de la conferència de Munic han estat, com s'esperava i era d'esperar, un apaivagament general dels esperits. Des que els senyors Chamberlain i Daladier tornaren, l'un a Londres i l'altre a París, els londinencs i els parisencs no fan més que preguntar-se com s'ho faran per conservar la pau sense que se'ls torni agre, una pau fresca rebuda cada dia de Munic i assegurada per Mr. Chamberlain i criada als pits de Mr. Daladier.

Mentrestant, els francesos es disposen a celebrar la nova amistat franco-alemanya vulgaritzant tant com poden els diversos sistemes de defensa passiva. «Què hem de fer, es pregunten els francesos, davant l'amenaça de les demostracions de l'amistat alemanya?»

I els diaris francesos els ho expliquen:

Cal tenir preparades les màscares de gasos i sober-ne fer ús quan vingui l'ocasió, els diuen. Evidentment, per al Ball de la Confraternització el Carnaval vinent.

Trobem després —i resumim— en un diari francès les instruccions relatives a la defensa de les cases, el soterrani, el graner, els llums, l'hort.

EL SOTERRANI

Pel que fa al soterrani la primera precaució, ens diuen, és saber on és la clau, com s'hi va i si pot constituir un refugi. Per saber si es bo per refugi hi ha un procediment que no falla: llegir el rètol de la porteria. Si és bo, aleshores cal córrer a disposar la cambra que cada veí hi té, com si fos un pis: netejar-lo, apuntalar-lo, impermeabilitzar-lo, posar-hi aigua, gas i electricitat, pots de llet de pot i de conserves, cadires i llits, un water portàtil, flassades, que es mullaran abans de clavar-les a la porta per privar que hi passin els gasos i aquell aire resclosit dels soterranis; bicarbonat per posar-ne al mocador mullat, amb el qual us tapareu la cara en cas d'infiltracions de gasos. Després caldrà fer exercicis de «baixar al soterrani» per tenir-ne una gran pràctica, i donar als infants un xiulet per si els perden en l'obscuritat saber on són. La nota no diu si els heu d'ensenyar l'alfabet Morse per tal de reconèixer-los, cas que tots els infants del veïnat tinguessin xiulets de la mateixa remesa. Tampoc no diu els auxilis que caldrà donar als refugiats a un refugi semblant per a evitar que morin d'asfixia.

EL GRANER

El graner, a les cases franceses, sol ésser sota teulada, com el soterrani sota terra. Pel que fa al graner, també s'ha de saber on és la clau i com s'hi puja. Un cop hom hi ha pujat en treurà tot allò que pugui cremar. Si viviu al darrer pis, cal que us prepareu a evacuar-lo i en traiu tots els objectes de valor. Heu de recordar on són els objectes o líquids inflamables i evacuar-los també posant-los en un cove per tenir-los

més a mà. Un han donat sorra. Per què no l'heu pujada a dalt? Cal que vós i el porter la poseu davant la porta del graner junt amb una pala, per utilitzar-la en cas d'incendi.

Cal advertir que l'article d'on traiem aquests consells explica que els avions alemanys amics poden portar fins a mil bombes d'un quilo i que aquestes poden ésser incendiàries.

ELS LLUMS

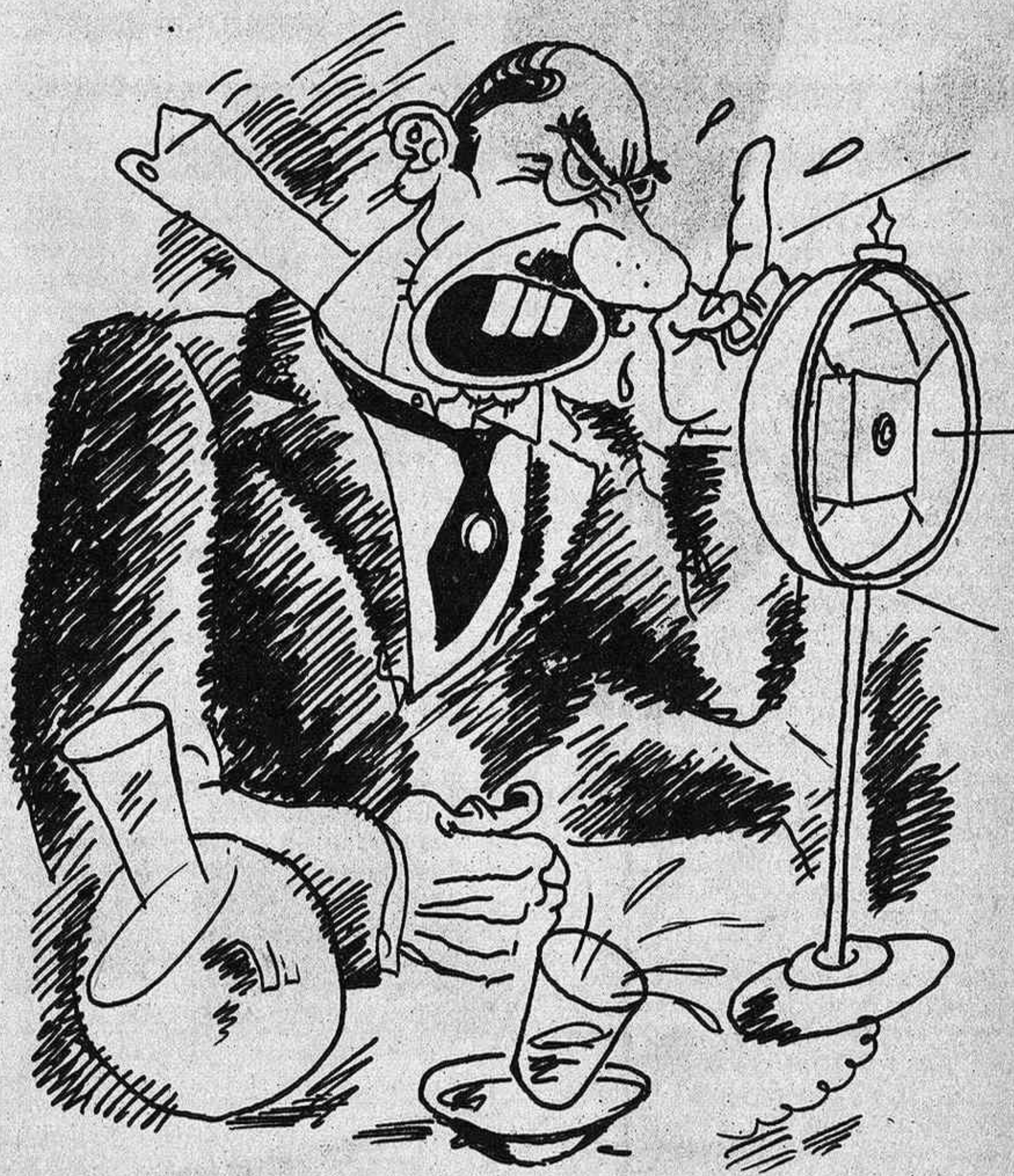
El tractat de què parlem aconsella que hom sàpiga on són els comptadors de gas i electricitat i que es facin pràctiques de tancar-los. També dóna com a molt important que no es deixi passar gens de llum per les esclotxes de les portes i finestres i té raó: ací, en l'època de l'eufòria revolucionària, aquestes filtracions de llum atreuen els trets. «Prepareu, segeixen els consells, pan-

talles espesses per a totes les vostres làmpares i bombetes elèctriques de poca intensitat per substituir les excessivament brillants.» Un cop ho haureu fet, vindrà l'alarma i s'apagaran totes.

A L'HORT

«Féu-hi una rasa estreta i profunda per a abrigar-vos-hi eventualment i penseu en els vestits que us haureu de posar per poder-hi estar en tots els temps.» Sembla que la casa Worth té ja preparats els models de la temporada per a vestits de nit propis per a trin-xera-refugi-antiaeri.

L'únic que trobem una mica complicat és que el pobre francès que s'hagi de defensar de l'amistat alemanya s'hagi de tancar hermèticament al soterrani, hagi d'apagar el foc del graner i córrer a refugiar-se a la rasa de l'hort tot a la vegada.

DEMOCRACIA

—Cal que seguim armant-nos... de paciència!

ESQUELLINCS PLANY DEL FUMADOR

Trist és el viure del pinta
corsecat per malaltia
que el consum;
més trist el de qui es despinta
perquè passa nit i dia
sense fum.

¿On són els estancs magnífics,
els aparadors mirífics
i expectants?

¿On són els cigars amb faixa
dels havans?

Hi havia les caliquenyas
dolces com les notes guenyas,
i els canaris
que cantaven com un gura,
pro eren millor que mixtura
d'herbolaris.

¿Qui ha sentit parlar de fàries
i de tantes labors vàries,
ai!, d'abans?

El tendre record s'efuma
en el plany del qui no fuma
mai torcans.

Encenedors amb benzina,
bells companys de la toxina
del tabac,

la vostra resplendor expira,
ja no salta la guspira
fent un crac.

Com fugien els palpissos,
ai! se'ns feien fonedissos
els llumins,

i la vida es feia trista
com l'ànima obscurantista
dels carlins.

Si tot és fum en la vida
¿per què el fum que ens l'ha amanida
tani de temps

és com un record de boira
o el record de la xicoira
que no tens?

Fulles que endolcien l'aire
ara herbes de mala flaire
s'han tornat;

les grans pipes perfumades
fumeres empudegades
han donat.

Per copsar una paquetilla
és segur que de l'armilla
patireu.

Si voleu ensumar un lucky,
potser esdevindreu un ruc i
pagareu.

Però ¿on és la paquetilla,
on el lucky, on la borilla
que m'heu dit?

Fosos com fum! Si, jaquides
les esperances marcides,
faig com l'infant sense dida: es
mama el dit.

HORTENSI

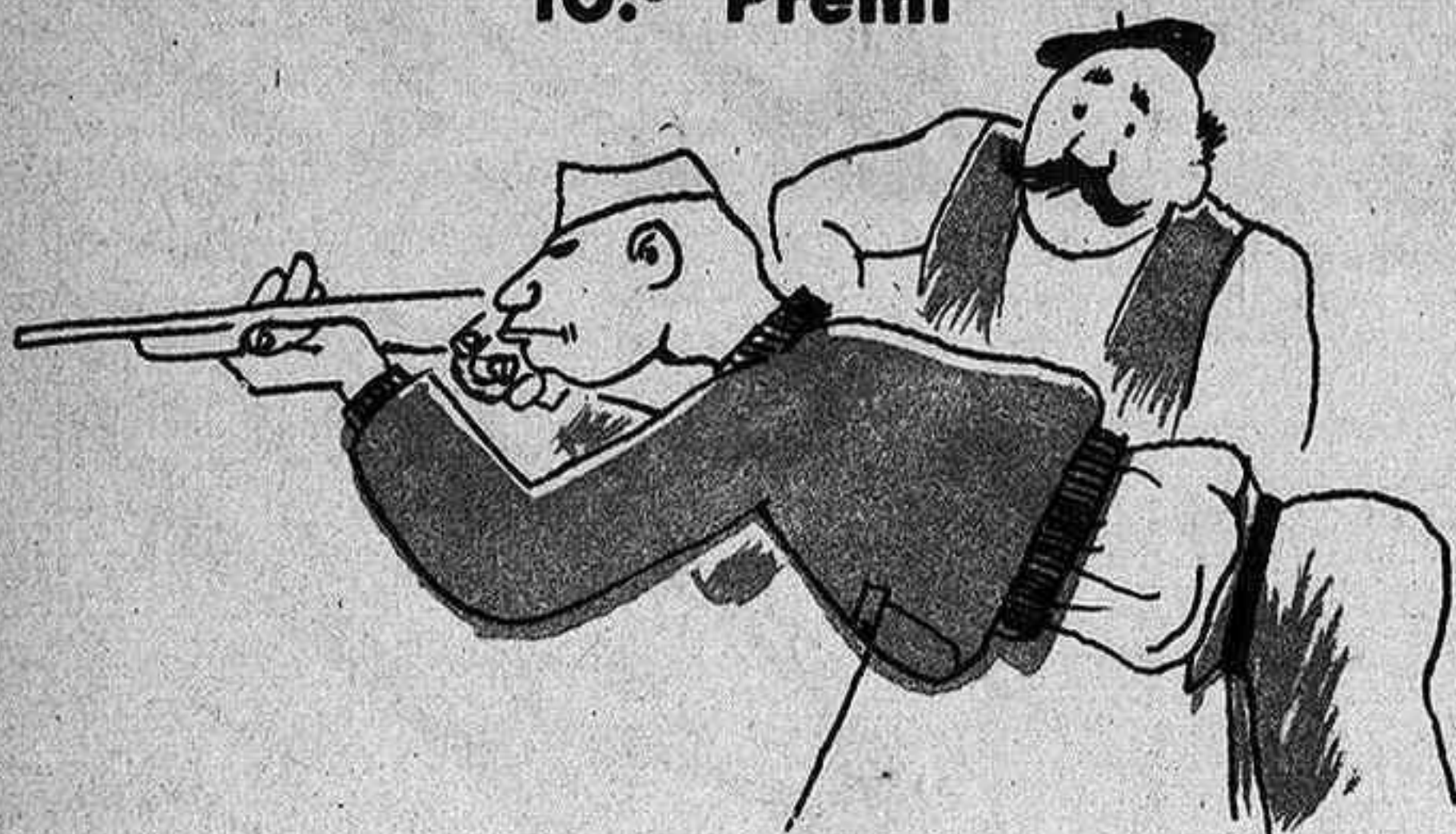
JOCHS FLORALS DE L'HUMOR

EL NOSTRE CONCURS D'ANECDOTES

DEL FRONT

Juguesques de Pim, Pam, Pum

10.è Premi

Vàrem tornar del front a Barcelona, amb uns dies de permís, uns soldats amics meus i jo. Ells eren fusellers, tiradors de primera, de la qual cosa estaven un xic enorgullits.

Un dia vàrem passar per davant d'una barraca de pim, pam, pum, i, volent presumir de llur habilitat, em varen desafiar a engegar uns quants trets. Vaig acceptar i férem la juguesca d'un dinar, que pagaria el que fes menys blancs.

Triarem cadascú un quadret d'aquells en els quals fent blanc en un punt determinat, es mouen uns ninots que representen una escena qualsevol, i començarem a tirar.

Acabats els trets, férem el recompte i resultà que ells, de vint trets, havien fet, l'un, divuit blancs; l'altre, d.nou. Però jo n'havia fet vint!

Varen reconèixer que jo tirava més bé que ells i llur prestigi de tiradors s'ensorrà sorollosament.

L'endemà vàrem tornar a passar pel mateix indret i els meus amics, cercant la revenja, em varen desafiar altra vegada. Jo, convençut ja de la meua superioritat, vaig acceptar, i anàvem a triar els quadrets sobre els quals havíem de trar, quan l'amo de la barraca, dirigint-se al que havia triat aquell damunt del qual havia tirat jo el dia abans, li digué:

—Escolteu, jove; haureu de triar un altre quadro, perquè aquest fa quinze dies que està espatllat i en qualsevol indret que toquin els trets es mouen els ninots.

El prestigi que es va ensorrar aleshores va ésser el meu.

CARMEL SANZ SAINZ, Sergent.

DE LA RERAGUARDA

La cama artificial

10.è Premi

Un soldat amb croses i la cama tallada em va venir a trobar per tal de demanar-me diners. S'havia de fer una cama artificial d'un model molt perfeccionat i li mancaven tres duros, només, per reunir la quantitat necessària.

Li'ls vaig donar.

Pasaren els dies i el vaig tornar a veure, encara sense la cama, una mica alegre; espiuós.

—I doncs, que no us heu fet fer la cama ortopèdica?

—Us diré la veritat —va contestar-me—. He reunit ja tres vegades el seu import, però he preferit gastar-lo en altres coses.

—Quines?

—Fumar, per exemple... i, a més, puc anar recollint diners, mentrestant...

Això ho va dir ja des d'un tros lluny, mentre s'escapolia.

Més tard he sabut, per altres, que, a més de demanar per una cama artificial, demana també per un nas nou, perquè el seu li han fet malbé, i no pas a la guerra. I el bo del cas és que la cama tampoc no la va perdre al front, sinó que per no tenir-la es va lliurar d'anar-hi!

VICENÇ FABREGAT

LES CIÈNCIES AVANCEN

L'home no ve del simi, sinó que hi va

Continua la mala tongada pels darwinistes. Cada vegada, els savis s'entesten més i més a dissociar l'home del simi. El pobre Darwin, des de l'altre món, deu contemplar amb pena la destrucció total de la seva teoria de l'evolució de les espècies.

Els simis aviat no serviran ni per a rejuvenir-se. Ara mateix, un professor de la Facultat de Ciències de la Universitat de París realitza uns experiments consistents a injectar a persones d'edat madura glàndules extretes de fetus sortits sense vida del claustrer matern. I tots els vells als quals hom ha injectat glàndules de fetus estan encisats i asseguren que mai més no voldran saber res amb els simis. Voronov, veient-se el negoci a la misèria, busca ja comprador pels seus

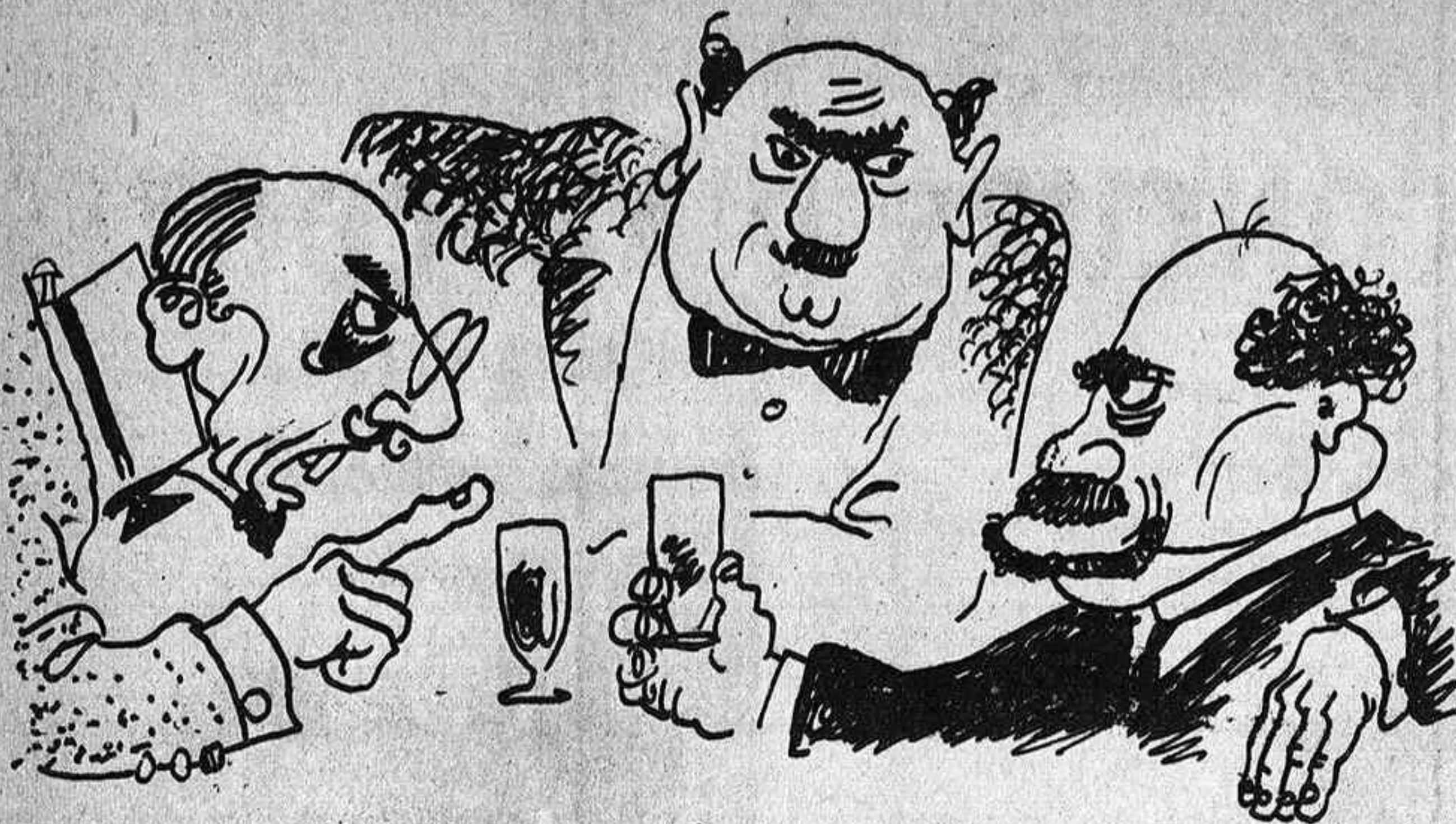
tres mil simis que té a les seves gàbies de la Costa Brava. Sembla que està en tractes amb el propietari del Circ Krone.

Hi queda, però, una darrera esperança pels evolucionistes. L'home no ve del simi, però hi va. Aquesta és la veritable tesi darwinista. No hi ha cap mena de dubte que,

després de les experiències d'aquests darrers temps, després del règim de terror que han posat de moda els Estats totalitaris, no hi ha cap mena de dubte que l'home s'acosta cada dia un xic més a l'animal.

Aquest és l'últim reducte dels evolucionistes, si és que no es volen veure, científicament, definitivament, arreconats. Que defensen l'evolució a la inversa, i la realitat els donarà la raó.

Es aquest el tema d'un diàleg que oferim al doctor Oriol i Anguera per a la segona edició del seu llibre «Conceptes 1939». Un diàleg entre Darwin i aquest metge francès dels fetus. I, com a il·lustració de les tesis neo-evolucionistes, hi pot fer-hi sortir Hitler i Mussolini.

DE L'INCIDENT FLANDIN

—No està bé que hagin bufetejat Flandin, pot ésser President del Consell!
—El dia que ho sigui la bufetada la rebrem tots.

ELEGIA DE TARDOR

(escrita mentre cauen les fulles)

Dels vestits dels nostres primers pares a les cigarretes dels nostres últims fills

què és la tardor o bé si és la tardor perquè cauen les fulles. Greu problema sobre l'origen de les espècies (consti que no ens referim al safrà) que deixem al llindar de la nostra crònica, perquè els lectors desvagats s'hi captiquin en aquests dies de novembre.

Nosaltres sabem que quan ve la tardor, o sigui quan veiem caure les primeres fulles, l'ànima se'ns posa melangiosa, melangiosa i, si en tinguéssim ganes, fins i tot ploràriem.

Es en aquests dies de tardor que fatalment ens ve a la memòria allò de

«Hojas del árbol caídas
juguetes del viento son...»

aquell parell de versos que tots els espanyols amb cèdula se saben de memòria i que ningú no sap com acaben.

Versos deliciosos, tresor de l'època romàntica! Cada any, el novembre, ens els porta a la memòria. I mentre les fulles seques fan sardana, d'ací d'allà saltironant, a nosaltres, ben embolicadets dintre d'una flasxada, ens plau meditar sobre la història de les fulles i la seva trista fi.

EL VODEVILESC DRAMA DE LA FULLA OFICIAL

La primera fulla oficial no fou, contra el que la gent creu, la del dilluns. La primera fulla oficial sortí de cal sastre, confeccionada segons un model de chez Schiaparelli, rue de la Paix.

Era tota una senyora fulla, amb la qual la nostra àvia Eva es va confeccionar la seva primera «robe».

La llegenda conta si era una fulla de figuera. Podria molt ben ésser, perquè els fets que en van arrencar tenen molt a veure amb la figa.

La senyora Eva va posar-se la fulla damunt aquell triangle que fa l'entrecuix, s'emmirallà tota cotoia en un xaragal i, va cridar el seu company Adam:

—Tu, maridet meu: eh què faig bonic?

(No cal sorprendre's de les pretensions d'Eva, car cal manifestar que la nostra primera mare, ella, no tenia àvia.)

El maridet, que portava una barba de cinc dies, o sigui que no s'havia afaitat en-

cara mai, s'acostà tot terrible a la seva esposa.

—D'on has tret aquest vestit?—li preguntà iradament.

Perquè Adam tingué aquella sospita que tenen tots els marits quan veuen que l'esposa lluu una peça de roba que ells no han pagada. Però Eva va cuïtar a tranquil·litzar-lo:

—Es una fulla d'aquella figuera d'allà.

Aleshores, Adam quedà tot enternit de tenir una muller tan econòmica. I volgué tocar la fulla. De la fulla passà al cos i la cosa va embolicar-se.

Total, que al cap d'unes hores el matrimoni ja era foragitat de les seves possessions. Tot per haver caigut la primera fulla, d'haver-se després del lloc on havia d'ésser, o sigui, precisament damunt del triangle de l'entrecuix.

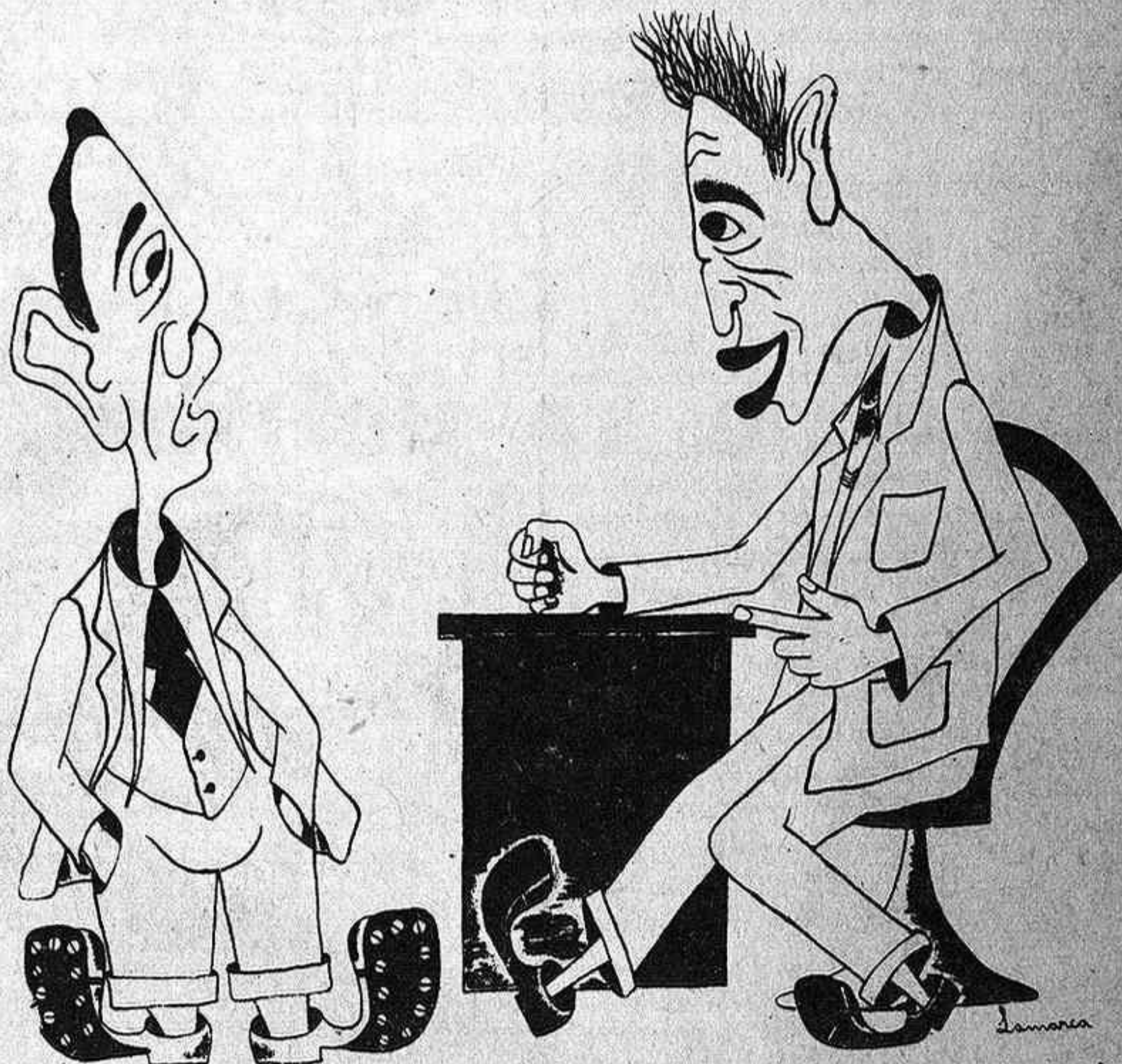
No hem sabut mai si cauen les fulles per veieu si en va portar de conseqüències la caiguda de la primera fulla.

DE QUAN LA GENT S'EMPROVAVA LA FULLA

Després, n'han arribat a caure de fulles! De fulles de totes menes, i al món no ha passat res. Ningú no ha estat foragitat del pis per haver fet caure la fulla que velava pudorosament uns encisos femenins. A l'inrevés; per haver deixat caure aquesta fulla, a Barcelona, s'havien posat molts pisos a l'esquerra de l'Eixample. Pisos amb safareix a la galeria, cotorra i gramola. Aquells temps, però, eren els dels fabricants de Terrassa enriquits. Ara, com tothom sap, si continuen dominant els de Terrassa, ja no són, però, els fabricants, sinó aquell anarquista que un dia va inventar el senyor Cambó.

Les fulles ara cauen d'una manera molt menys sensacional. Cada tardor, cauen com Déu mana. Si fa vent, a núvols; si no fa vent, cauen lentament, una a una.

La dissort ha volgut, però, que les fulles ara ja no es portessin, com a peça de vestir. Abans, havies d'anar a cal sastre, i com aquell que fins fa poc anava a les sastres del carrer Hospital a despenjar un vestit, aleshores anava als plàtans de la Ram-

—Què et passa?

—Res, que tinc unes ganes hitlerianes de raptar la teva dona!...

(Dibuix de Llanusa)

EL PECAT ORIGINAL

Ella—I jo?
Ell—Tu, calla!

(Dibuix de Datzira)

bla i vingia emprovar-se fulles, fins que en trobava una a mida. Hi havia plàtans famosos. El que hi ha plantat davant de la porta principal del Liceu és un plàtan que vestia al bo i millor de Barcelona.

Temps prehistòrics i salvatges, naturalment. Ara, temps refinats, el plàtan no vesteix a ningú, i de nit, convertida la seva soca en mingitori, sembla talment que plori a... llàgrima viva la seva grandesa passada.

RIQUESA URBANA INAPROFITADA

«Hojas del árbol caídas
juguetes del viento son...»

Però, mentre caugin les fulles, al món hi haurà poesia. L la ciutat estarà bruta. Però la poesia bé pot pagar-se amb una mica de brutícia.

Molt més quan les fulles seques han trobat també actualment la seva aplicació. No seran article de vestir, però són article de fumar. Coneixem mant artista, fumador empedernit de pipa, que ara, a la tardor, en cinc metres de carrer de l'Eixample fa provisió de tabac per a tot el dia. I el veiéssiu amb quina esplendidesa invita els amics:

—Es tabac —els diu— sense elaborar, naturalment.

I els altres, il·lusionats que fumen tabac sense elaborar, ja s'estan empassant mitja Junta de Ciències Naturals. El fet, però, és treure fum.

—O trec fum pel nas, o bé foc pels queixals!— diu aquest singular colliter de tabac urbà.

L'home té raó. I els organismes públics encara haurien d'examinar si no valdria la pena d'organitzar seriosament i en gran aquesta collita de tabac. Cada dia es perden a Barcelona una infinitat de quilos de fulla seca. Una fulla seca ben preparada, pot convertir-se en un Partagàs. Doncs, apa, som-hi tots a cercar la preparació, ja que tenim la matèria prima que és la fulla seca.

Mentrestant, els homes somniadors poden recloure's darrera els vidres i escriure un sonet a les fulles que cauen i al fred que ve. Que, per cert, ara ens recordem del final autèntic d'aquells versos del principi. Ací teniu l'estrofa completa:

«Hojas del árbol caídas
juguetes del viento son;
primero, pisadas; luego barridas,
hasta que pasa el carrerón.»

Els ninotaires de "L'Esquella" s'han fet voluntaris internacionals

Els de l'«ESQUELLA» cada dia descobrim un nou motiu per a sentir-nos més orgullosos de la missió que ens hem imposat. Això de fer riure en temps de guerra és una cosa molt agraïda. Si no fóssim modestos, assegurariem que després de la dels comunicats oficials, la literatura més llegida és la nostra.

A Barcelona, a Londres i a Addis Abeba. Perquè ara tenim damunt de la taula un diari escrit en anglès i titulat «New Times & Ethiopia News», que es publica a Londres, que a cada número reproduïx una sèrie de caricatures de l'ESQUELLA. Les reproduïx amb tots els honors; a gran format i esmentant-ne la procedència, tal com es fa entre cavallers.

Estem orgullosos d'aquesta publicitat. El

nostre col·lega de Londres, seriós, molt seriós (penseu que es subtitula «la veu de les nacions víctimes i defensor de les minories») ens fa un gran honor. Els dibuixants de l'ESQUELLA treballen per la llibertat... i pels coberts de cinc pessetes. Els coberts de cinc pessetes, els són donats a Barcelona. En canvi, la lluita per la llibertat no té fronteres.

Estem orgullosos de posar el nostre llapis al servei dels abissinis. Gràcies al «New Times & Ethiopia News», ens riem de Chamberlain a Londres, o sigui a les pròpies barbes (suposant que en portés) de Mr. Chamberlain. Som una mena de voluntaris internacionals que combatem a Anglaterra.

Esperem que un dia el Comitè de No Intervenció també voldrà evacuar-nos.

—Estic en evidència. Ara ja ni l'incendi de Roma em posaria a l'altura d'«ell».

PARADOXA

—I pensar que jo sense la guàrdia fóra home perdut!

(Dibuix de Goñi)